

NA STULECIE ROCZNIKA *PRZEGLĄD ARCHEOLOGICZNY*

W roku 1919 w polskim piśmiennictwie archeologicznym pojawia się ponownie czasopismo pt. „Przegląd Archeologiczny” jako organ Komisji Archeologicznej Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Poznaniu, a jego Redaktorem zostaje wówczas Dr Józef Kostrzewski. W Zeszytach 1-2 z 1919 roku z informacji skierowanej przez Redakcję do Czytelników dowiadujemy się, że celem tego, jeszcze nieperiodycznego czasopisma, ma być przywrócenie, po prawie 30 latach zawieszenia, „Zapisków Archeologicznych Poznańskich”, a także ożywienie i pobudzenie zainteresowań dla badań archeologicznych. W dalszej części Autor tej informacji, jak nie trudno się domyślić, był nim J. Kostrzewski, informuje, iż w nowym czasopiśmie Redakcja zamierza uwzględniać nie tylko „prehistorię naszej dzielnicy lecz objąć – o ile możliwości – całą Polskę”. Zamieszczane w nim będą: „Oprócz sprawozdań z poszukiwań archeologicznych Komisji” również referaty wygłaszane na jej posiedzeniach, a także „prace i materiały, dotyczące prehistorii innych ziem Polski”. Redakcja wyraziła również życzenie, aby „Przegląd nie zatracając charakteru naukowego, zrozumiałby był także dla szerszych warstw inteligencji, aby zachęcał ją do współpracy z nami [...]”.

Tytuł naszego jubilatka – „Przegląd Archeologiczny” – miał swojego poprzednika w XIX wieku we Lwowie. Tam właśnie 20 kwietnia 1876 roku ukazuje się pierwszy zeszyt zatytułowany „Przegląd Archeologiczny” jako organ Towarzystwa Archeologicznego Krajowego we Lwowie, a od roku

1882 staje się również wydawnictwem cesarsko-królewskiego Konserwatora Pomników. Schyłek lat osiemdziesiątych XIX wieku to zanik działalności Towarzystwa Archeologicznego i również działalności publikacyjnej.

Redakcja poznańskiej nowej edycji czasopisma „Przegląd Archeologiczny” z 1919 roku nie nawiązuje do lwowskiej tradycji, będąc bardziej związana z własnym, wielkopolskim środowiskiem, deklaruje wypełnienie luki powstałej po zawieszeniu publikacji „Zapisków Archeologicznych Poznańskich” w postaci „Przeglądu”. Rok 1919 niesie z sobą zupełnie inną sytuację polityczną w Europie, jaka nastąpiła po zakończeniu I wojny światowej i odzyskaniu niepodległości przez Polskę. Fakt ten uwzględnia deklaracja Redakcji, aby „Przegląd” nie był jedynie czasopismem archeologicznym regionalnym, lecz ogólnopolskim. Z kolei różne dalsze losy naszego kraju, głównie w zakresie organizacji nauki w okresie po II wojnie światowej, sprawiły, że „Przegląd Archeologiczny” od 1973 roku i tomu 21 staje się organem ówczesnego Instytutu Historii Kultury Materialnej Polskiej Akademii Nauk (dziś Instytut Archeologii i Etnologii PAN). Nastąpiło to po śmierci jego wieloletniego Redaktora Prof. Dra Józefa Kostrzewskiego, wybitnego uczonego – archeologa, o olbrzymich zasługach dla polskiej archeologii, ale też w tym przypadku dla formowania oblicza redagowanego przez niego „Przeglądu Archeologicznego”. Od tego momentu czasopismo staje się regularnie publikowanym rocznikiem, obchodzącym w 2019 roku i z tomem 67 swój

setny jubileusz istnienia. Pierwszym Redaktorem, po wspomnianej zmianie, poczynając od tomu 21 z roku 1973 zostaje Prof. dr hab. Tadeusz Wiślański, a po jego przedwczesnej śmierci, poczynając od tomu 39 z roku 1992 autor tej jubileuszowej notatki, Prof. dr hab. Bogusław Gediga.

Redakcja „Przeglądu Archeologicznego” od momentu, gdy stał się czasopismem Instytutu Polskiej Akademii Nauk, kontynuuje generalny profil nadany mu przez Profesora J. Kostrzewskiego. W związku z tym dominuje w publikacjach tego czasopisma problematyka rozwijana w polskiej archeologii, przeważnie jednak ukazywana w szerszym kontekście europejskim. W ostatnim czasie coraz częściej pojawiają się artykuły wkraczające w problematykę archeologii europejskiej, a sporadycznie także pozaeuropejskiej, których Autorami lub Współautorami są badacze zagraniczni. W ostatnich latach członkami Komitetu Redakcyjnego i Autorami recenzji wydawniczych są również badacze zagraniczni, a mając na uwadze częste publikowanie artykułów z innych dyscyplin, niż archeologia, ale uczestniczących w procesie badawczym archeologów, również recenzenci z innych dziedzin nauki. Tym samym „Przeгляд Archeologiczny” staje się archeologicznym rocznikiem formatu europejskiego. Znajduje to wieloraki wyraz m.in. w fakcie, że jest indeksowany w liczących się bazach bibliometrycznych, takich jak: ERICH

PLUS – European Reference Index for the Humanities and Social Sciences, SCOPUS, CEJSH – The Central European Journal of Social Sciences and Humanities, ICI – Index Copernicus International.

Dbłość o wysoki poziom merytoryczny „Przeglądu Archeologicznego” to przede wszystkim zasługa Autorów, ale też Szanownych Recenzentów, Członków Komitetu Redakcyjnego oraz zapewne samej Redakcji i te grona zasługują nie tylko z okazji Jubileuszu na słowa wdzięczności.

Przed laty, w 1999 roku w 47 tomie z okazji 80. rocznicy ukazywania się „Przeglądu Archeologicznego” Prof. dr hab. Witold Hensel napisał o ideach przyświecających kierownictwu tego czasopisma i zakończył zdaniem: „W roku jubileuszowym można życzyć kierownictwu pisma, by tym ideom dobrze służyło nadal, a by za lat 20 *liber saecularis* „Przeglądu Archeologicznego” było dobrym świadectwem, że jest on najdostojniejszym i coraz wspanialszym propagatorem myśli twórczej polskiej archeologii prahistorycznej, nawiązującym do ściśle z nami złączonej i coraz bardziej kwitnącej, wzajemnie się wspomagającej archeologii wszystkich krajów europejskich, a wolałbym że i całego świata”.

Temu życzeniu, traktując je jednocześnie jako trudne zadanie, staramy się sprostać i nadal będziemy to czynili.

*W imieniu Redakcji
Bogusław Gediga
Redaktor naczelny*